

XARXA SANITÀRIA I SOCIAL DE SANTA TECLA

Set anys de la consulta específica d'alcoholisme a l'ABS Calafell

Es tracta d'una consulta única a Catalunya que permet donar atenció a les persones amb consum de risc a la zona d'influència del centre

La Generalitat de Catalunya va impulsar entre el 2002 i el 2005 la campanya Beveu menys adreçada a la població en general per reduir el consum de risc de begudes alcohòliques. En el marc d'aquesta campanya, es va dur a terme un programa formatiu per als professionals mèdics i sanitaris d'atenció primària en aquesta matèria, amb l'objectiu de dotar-los de les estratègies necessàries per detectar conductes de risc entre els pacients i actuar en conseqüència. Arran d'aquesta formació, l'any 2007, la doctora Josefina Ribó i la infermera Ester Armajach, de l'ABS de Calafell de la Xarxa Sanitària i Social de Santa Tecla, van decidir impulsar una consulta específica sobre alcoholisme amb l'objectiu de donar cobertura a la població de la seva àrea d'influència, la qual havia de desplaçar-se necessàriament a Tarragona per rebre l'atenció específica. Després de set anys de treball, l'equip d'aquesta consulta, única a Catalunya, ha recopilat els primers resultats en un estudi que presentaran el pròxim dia 14 de juny al XXXIV Congrés de la SemFYC –Sociedad Española de Medicina de Familia y Comunitaria– a la població de Maspalomas, a Gran Canària.

El consum d'alcohol és el segon factor de risc per a la salut de la població en general i el seu risc augmenta proporcionalment al consum. Com a dada significativa cal destacar que el 20% dels pacients d'un país són bevedors de risc.

«Els pacients de l'àrea d'influència de l'ABS de Calafell havien de marxar a Tarragona per fer el seguiment, cosa que generava un índex molt alt d'abandonament del tractament. Per això vam proposar la creació d'una consulta específica que ens permetés tractar-los directament des d'aquí», expliquen la metgessa de família Josefina

La doctora Josefina Ribó (a l'esquerra) i la infermera Ester Armajach presentaran el dia 14 de juny els resultats de la consulta al Congrés del semFYC a Gran Canària /T.V.

Durant aquests set anys han atès 61 pacients, un 18% dels quals han estat donats d'alta

peren el nombre d'UBE recomanades– el tractament es basa a recomanar-li que redueixi el consum, mentre que si presenta un consum perjudicial (quan el consum d'alcohol comença a tenir afectacions fisiològiques) la recomanació és consum zero. En aquests 7 anys aquest ha estat el cas del 47,54% dels casos atesos.

En cas que es detecti una dependència a l'alcohol cal determinar en primer lloc si el pacient reuneix els criteris per poder ser tractat des de la consulta o bé ha de ser derivat al CAS de Tarragona. «Els pacients que són derivats són els que presenten també altres addiccions, que són reincidents o bé que no tenen suport familiar», explica la doctora Ribó.

Si hi ha dependència, pot ser necessari realitzar un tractament de desintoxicació (s'ha fet en el 32,79% dels casos) o no. En el cas que no sigui necessari el que es fa és un tractament de deshabitació (14,75% dels casos). Tant la deshabitació com la deintoxicació es realitza mitjançant l'administració de fàrmacs. Del total de pacients tractats durant aquests anys, un 18,04% han estat donats d'alta.

La implicació personal de les professionals és inevitable. «Tot i que has d'actuar des de la professionalitat és inevitable implicar-te personalment. El que més satisfacció ens produeix és veure el canvi que experimenten les persones quan tot va bé», conclouen les professionals que el pròxim divendres presentaran aquests resultats al XXXIV Congrés de la semFYC.

Ribó i la infermera Ester Armajach,

Els resultats

Els resultats, segons les dues professionals, són molt satisfactoris ja que, d'una banda, la majoria de pacients bevedors de risc de la zona són atesos al mateix CAP, concretament un 81,33% del total, i de l'altra s'ha millorat l'atenció a aquests pacients.

En aquests set anys, a la consulta s'han atès 61 pacients, un 81,97% dels quals són homes, amb una mitjana d'edat de 53,87 anys. Del total de pacients que han arribat a la consulta, un 98% presentava un consum de risc, mentre que un 8,20% ja arribava sense presentar aquest consum de risc. En aquest sentit, un primer cribratge i una intervenció

breu redueix fins a un 20% el consum de risc i els problemes associats. «Tan sols amb un toc d'alerta del metge respecte al consum d'alcohol es produeix ja un descens significatiu del consum». Aquest toc d'alerta es produeix quan el pacient passa per un primer reconeixement mèdic per part del seu metge de capçalera, qui li realitza un Interrogatori Sistematitzat de Consums Alcohòlics (ISCA) basat en uns criteris internacionals, que permet determinar si una persona té un consum de risc (vegeu quadre).

«El consum d'alcohol, malauradament, no té un límit clar, és socialment ben vist i fins i tot recomanable en certs casos», explica la doctora Ribó. Per això en molts casos la població no té consciència del seu consum de risc fins que ho determina el metge d'aten-

ció primària, que el deriva a la consulta d'alcoholisme.

Funcionament de la consulta

La consulta específica d'alcoholisme de l'ABS Calafell té lloc un dia a la setmana durant una hora i atén pacients derivats pel seu metge de capçalera que estan motivats per fer el seguiment. «Quan un pacient arriba a la consulta es determina, mitjançant l'aplicació d'uns qüestionaris específics (AUDIT) quin grau de consum presenta», explica la doctora Ribó, «i, en funció del resultat, es defineix el tractament més adequat.

S'estableixen tres nivells de consum: consum de risc, perjudicial o dependència. Quan una persona presenta un consum de risc –aquelles que su-